

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrletno: 1 RM. — Rpf.; celoletno: 4 RM. — Rpf.
Za Jugoslavijo četrletno: Din. 25; celoletno: Din. 100

Generalfeldmaršal Göring:

„Treba je izrabiti vsak hektar zemlje!“

Minuli četrtek je govoril generalfeldmaršal Hermann Göring kmetijstvu o njegovih nalogah za predstoječo vigred. Uvodno je navajal velike uspehe, ki jih je doseglo kmetijstvo pod vodstvom narodnega socializma od leta 1933, in našel primerne besede in pohvalo za delo in trud, ki ga terja kmetijski stan od gospodarja in gospodinje. V nadaljnjem je izvajal sledeče glavne misli:

„Soseščina naj priskoči na pomoč!“ Stotisoči kmetje in delavci so ob vojnem izbruhu hiteli pod zastavo in doma preostalim ostaja dvakratno in trikratno delo. Mnoga žena mora nadomestiti gospodarja in posla hkrati. Naj gospodinje vzdrži! Ni možno, da bi se vrnili vsi možje k svojemu poklicnemu delu. Kmetija pa kljub temu ne sme propadati in mora proizvajati vse, kar je potrebno za prehrano. Pri težavah naj priskoči soseščina na pomoč, njeno organizacijo naj oskrbijo kmečki vodje in župani. V sili naj nihče ne misli samo na svoje posestvo, marveč naj pomaga sosedu, ki je sama. Tudi mladina se more mobilizirati za nujno delo.

„Trajna proizvodnja je važna!“ Res so pripravljene zaloge žita, masti in mesa, ki naj zamajajo ljudsko prehrano v vojni. A samo na zaloge se ne sme zanašati, ker bi se tako zanašanje lahko nekega dne maščevalo. Važnejša od zalog v skladiščih in silosih je stalna proizvodnja, najvažnejši sta setev in žetev. Iz zemlje je treba dvigniti vse, kar je v njej sil in to s skrajnimi sredstvi. To je najvažnejša naloga kmetijstva.

„Več moramo pridelati!“ Država je storila svoje, da se proizvodnja dvigne čim najvišje. Stavila je na razpolago delovne moči, odpustila je iz vojaške službe strokovnjake in delovodje, omogočila vprego ter pripravila semensko blago in gnojila. To je njen poziv, naj se več pridelata. Treba je izrabiti vsak hektar zemlje in iz zemlje pridobivati najvišje pridelke. Kdor danes opušta polje, greši nad nemškimi narodom. Najvažnejše je pridelovanje oljnatih rastlin. Sicer imamo v skladiščih olja in margarine še za dve leti, a gledati moramo v bodočnost. Najmanj 200.000 ha mora biti letos namenjenih samo oljnatim sadežem. Vsaka kmetija mora v vojnem času pridelati vsaj desetinko okopavin več kakor v minulem letu. Posebno opozorjam na saditev zgodnjega krompirja.

„Več mleka!“ Z 11. marcem se bo mleko, ki ga kmetije oddajajo mlekarjam, plačevalo po 2 pfeniga dražje za liter. Cena sirovega masla se dvigne za 40 pf pri kg. Cena posnetega mleka in slabšega sira pa ostane neizpremenjena. Višje cene naj pospešijo proizvodnjo mleka in sirovega masla. Za to je treba več in boljše krme, za kar je spet treba boljšega gnojenja, gnojenih travnikov in pašnikov. Posebno važno je, da se dvigne proizvodnja vmesnih sadežev. Kjer smo doslej dobili samo en pridelek v letu, moramo doseči vsaj tri v dveh letih. Višje izdatke bo krila višja cena mleka in masla. Tudi velike kmetije se morajo posvetiti mlekarstvu in nahajale se bodo pod posebnim nadzorstvom. Danes nam je najprej potrebna mast in potem šele meso. Meso naj nam daje v prvi vrsti svinja.

„Štedimo!“ Z mlekom, ki ga pridelamo doma, je treba štediti. Čim manj se bo mleka porabilo doma, tem bolj

bomo vobče imeli na razpolago masti. Dvig mlečne cene ne sme biti nikako darilo. Kmetje in posli porabijo sami doslej letno 3 milijarde litrov mleka, približno ista količina mleka je namenjena reji telet. Mleko pa je važno za pridobivanje surovega masla. Vsaka milijarda litrov mleka da 40.000 ton masla. Letno smo uvažali do 90.000 ton masla. Če torej v domačem konzumu in pri reji telet prištedimo dve milijardi mleka, masla ne bo več primanjkovalo. In ti dve milijardi moramo prištediti, če naj je podvig mlečne cene upravičen. Kmetijstvo naj dokaže, v koliko je bilo umestno, da smo dvignili ceno. Kdor ima svoj vrt in se lahko založi s svojim krompirjem, sadjem in zelenjadjo, naj misli na to, da moramo biti z mastjo ravno tako oskrbljeni kakor z žitom. Kdor bi menil, da sme od dveh krav eno zaklati, greši nad narodom in je goljuf.

„Poziv konzumentom!“ Konzumenti morajo dvig mlečne cene pravilno razumeti. Kdor je premožen, naj plačuje za surovo maslo več. Kdor je manj premožen ali ubog, naj si dokupuje cenejšo margarine. Vsak naj preudari sam, ali bo kupal več masla ali več margarine. Življenje torej ni dražje. Vlada pri tem nikakor ni nesocialna. Nihče si ne more kupiti več masti, kakor je predvideno na nakaznici. Res si lahko premožni privoščijo več masla, zanj pa plačuje več. Manj premožni bo kupal cenejšo margarine. Če si torej ubožnejši lahko kupi cenejšo rastlinsko mast namesto dražjega masla, potem vladni ukrep nikakor ni nesocialen. Le tako se oskrbimo z mastjo za leta in leta in nam je lahko vseeno, kako dolgo traja vojna. Ne bi bilo socialno, če bi porabili vse zaloge in bili končno brez njih. Skozi leto in dan ima vsak državljan zasigurano svojo količino masti in na ta način je socialnost celotne akcije zajamčena.

„Treba gledati v bodočnost!“ Socialno je, kar koristi nemškemu ljudstvu v bodočnosti. Kaj bi pomagala stara cena masla, če bi masla nato primanjkovalo? Le kdor misli naprej, more imeti uspeh. Premoga Nemčiji ne manjka. V par dneh smo si priborili vsa ona premogovna skladišča v Gornji Šleziji, katera so nam vzeli z mirovno pogodbo. Premoga je torej dovolj. Težkoče so le s prevozom in te težkoče so posledica položaja.

„Narava je močnejša kakor človek!“ Proti ljudem se je lahko boriti. Proti naravi se boriti brez zadostnih sredstev, to je nemogoče. Led, sneg in mraz so višja sila. Nemške železnice imajo truda dovolj v času, če stroji zamrzujejo

in kretnice oledenijo, če se transportni vlaki le s težavo premikajo, če so zamrznjene vse vodne poti. Odtod transportne težave. A vse se ukrene, da se težave odstranijo. Treba je potrpljenja. Tudi te težave so prispevek v velikemu bremenu, ki ga danes nosi ves narod in vsak poedinec in v prvi vrsti hrabra vojaščina. Brez potrpljenja ni zmage. V vojni smo in to se pravi, da moramo s težavami računati. Čim odločnejša bo naša volja, da pred nobenimi težavami

ne kapituliramo, tem lepša bo zmaga. Vse, kar je v človeških močeh, bo mobilizirano proti naravni sili.

„Veliki čas — veliki ljudje!“ Vsi moramo skrbeti, da najde velika doba velike ljudi. Le kdor se polno zaveda naloge, zasluži, da živi in da je deležen svobode in časti svojega naroda. Cilj in pot poznate, sedaj korakajte! Čim ožje bomo povezani, čim odločnejše bo naše delo, tem prej bomo zmagali. Zmaga je naša! Živel naš Führer!

Nečuvven angleški napad.

V nasprotju z mednarodnim pravom je angleška vojna ladja „Cossak“ v soboto napadla nemško trgovsko ladjo „Altmark“, ki se je zatekla v nek norveški fjord ter se nahajala komaj 200 m od obale. Več nemških mornarjev je bilo vjetih, ostali so ranjeni ali mrtvi. Nemški poslanik v Oslu je vložil pri zunanem ministru Norveške oster protest

proti nečuvvenemu napadu angleške vojne ladje ter se še pritožil, da norveška vlada nemškega parnika ni zadostno zaščitila. Norveška vlada je protestirala nato v Londonu ter zahtevala poravnavo škode. — Uradna nemška poročila dostavljajo, da bodo Angleži ta svoj napad na neoboroženo trgovsko ladjo še drago plačali.

Nemško sovjetski gospodarski sporazum.

Nemčija in Rusija sta se 11. t. m. pogodili, da bosta izmenjavali svoje pridelke oziroma izdelke v doslej nedoseženem obsegu. Rusija bo dobavljala Nemčiji surovine, Nemčija uvažala v Rusijo industrijsko blago. Že v prvem letu bodo glasom pogodbe predvidene kvantitete presegle količine povojnega medsebojnega trgovinskega prometa.

Že leta 1913 je Nemčija dobavljala tretjino vsega ruskega izvoza. V času od 1931 do 1933 je ruski uvoz v Nemčijo dosegel celo že 40% vsega izvoza. Z novim, podrobno izdelanim gospodarskim načrtom se Rusija in Nemčija gospodarsko povežeta v celoto, kakršne zgodovina dosedanjih odnosov ne pozna. Temu primeren je bil odmev novega sporazuma v inozemstvu.

Nova bolgarska vlada.

Ministrski predsednik Kjosivajnov se je minuli teden s svojo vlado umaknil. Kralj je demisijo sprejel in poveril sestavo nove vlade dosedanjemu prosvetnemu ministru Filovu. Novi ministrski predsednik je po sestavi izjavil, da ostane notranja in zunanja politika nove vlade nespremenjena.

Rusi zmagujejo.

Rusko vojno poročilo od 17. t. m. pravi, da se je sovjetskim četam posrečilo vreči Fince na Karelski ožini nazaj. Pri umiku požigajo Finci vasi in napra-

ve. Sovjetske čete zasledujejo sovražnika vzdolž karelske fronte. Inozemstvo izraža bojazen, da ne bi bil ta umik začetek konca Finske. Istočasno je nad 30 ruskih bombnikov preletelo večja finska mesta ter napadlo mesti Abo in Tammerfors. Finci sami smatrajo, da je njihov položaj postal zelo resen.

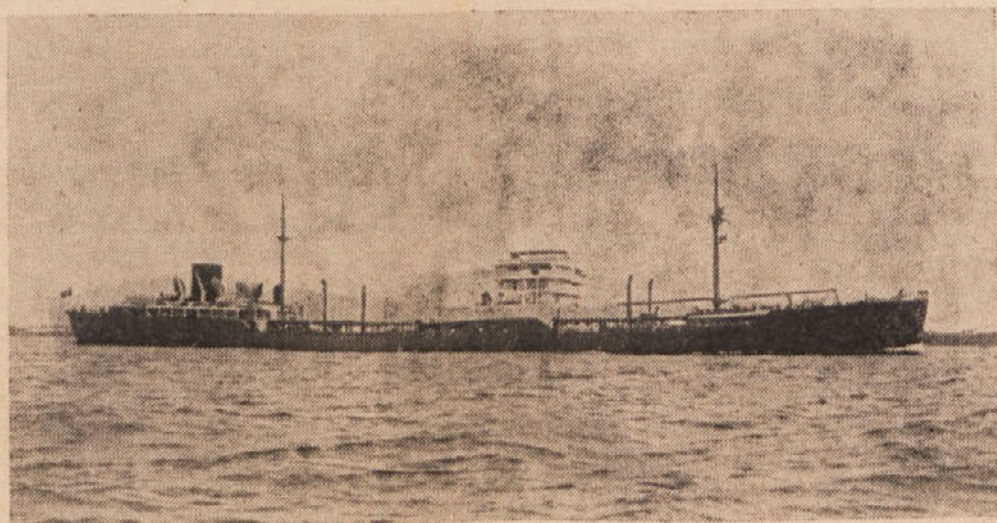
Indija.

Odnosi med Indijci in angleško vlado niso najboljši. Anglija se boji popuščanja napram svojim kolonijam in dominijom, ker je v strahu za strnjeno svojega imperija in bi se njena popustljivost mogla smatrati za slabost. Angleški minister za Indijo, lord Zetland, je nedavno v nekem listu ostro obsodil pretiranost indijskih zahtev in podčrtal, da Anglija teh zahtev ne more odobriti. Gandhi je odgovoril, da so s tem zaprta vrata med Anglijo in Indijo in Indija mora odslej sama odločevati o svoji bodočnosti.

Minuli teden na morju. Nemški poročevalski urad javlja, da je bilo v minulem tednu potopljenih 32 ladij s skupno tonažo 128.174 BRT. Ladje so bile angleške, francoske in nevtralne, ki so bile v službi sovražnikov. — Na kopnem ni bilo posebnih dogodkov.

Zadeva „Phönix“ pred sodnikom. 11 dni je trajal kazenski proces proti bivšim, zločinske goljufije obtoženim funkcionarjem bankrotne življenjske zavarovalnice „Phönix“ na Dunaju. Ravnatelj omenjenega zavoda Berliner se je že leta 1936 sodil sam, obtoženca Maksa Bretschneider in Edvarda Hanny je sodnija spoznala kriva objave potvorenih bilanc in premoženjskih izkazov ter je obsodila prvega na tri in drugega na leto dni zapore. — „Völk. Beobachter“ javlja, da je uvedeno kazensko postopanje še proti svoječasnemu prezidentu „Phönixa“ in bivšemu kancelerju Vaugoinu, proti znanemu dr. Straffelli in ravn. Reininghaus-u.

Nenavadna zima. Iz vseh delov Evrope javljajo o nenavadnem mrazu. V Italiji že 50 let niso imeli takega mraza, celo Španija ima temperaturo pod ničlo, led na zamrzli Donavi v Jugoslaviji so morali vsled nevarnosti poplave na mnogih mestih bombniki razbijati z bombami, v mnogih deželah se čuti pomanjkanje premoga in morajo zapirati šole. V severni Ameriki divjajo snežni meteži in je zmrznilo že nad 60 oseb.

Trgovska ladja „Altmark“, ki so jo Angleži potopili v norveških vodah.

Zander M.

Teden v besedi.

Führer je počastil nemške mornarje, ki so padli ob napadu angleškega „Cos-saka“, z velikim vencem, položenim na njihov grob.

Pariški listi so trdili, da pripravljajo Nemčija vojaški izpad proti Švedski. Nemški poročevalski urad je ta poročila postavil na laž.

Drž. organizacijski vodja dr. Ley je praznoval svoj 50. rojstni dan.

V Bratislavi so otvorili Slovaki vojaško visoko šolo.

Širi se novica, da bo Anglija proglasila v Indiji preki sod.

Minuli teden je zasedal pod dučejevim vodstvom italijanski obrambni svet. V uradnem poročilu je bila nato poudarjena italijanska vojaška pripravljenost.

Anglija je opremila vse svoje trgovske ladje s topovi.

Angleški minister Eden se je mudil v Egiptu in je tam predal kralju Fuadu proglas angleškega kralja Jurija. Namero, da bi nato obiskal Ankaru, je po poročilih listov opustil.

Švedska in Norveška bosta v slučaju, če izgubita dve petini v Anglijo vozečih ladij, ukinili pomorski promet z angleškim otokom — tako so izjavili skandinavski mornariški krogi.

Španija se pogaja z Vatikanom za sklenitev konkordata.

Madžarska vlada je reorganizirala vrhovno vojaško poveljstvo, ki bo odslej v rokah generalnega štaba, dočim bo vojni minister vodil samo še upravne in politične vojaške zadeve.

Amerika je pripravila nove kredite za Kitajsko in Finsko. Za lastno oborožitev sta senat in poslanska zbornica odobrila 252 milj. dolarjev.

V aprilu se sestane v Atenah gospodarski svet Balkanske zveze. Sestanek se mogoče vrši tudi v kakem jugoslovanskem mestu.

O protiangleških demonstracijah v Beogradu poročajo nemški listi povodom nastopa nekega Angleža na zborovanju jugoslovanskih dobrovoljcev.

Kitajska namerava razpisati visoko posojilo za oborožitev in zopetno gradnjo po vojnih porušenih naprav.

Egiptovski min. predsednik je nedavno izjavil, da Egiptu trenutno ni nujno, da bi priznal sovjetsko Rusijo.

Prijateljska pogodba med Iranom in Japonsko je stopila minuli teden v veljavo.

Gradnja prekopa med Dnjeprom in Bugom lepo napreduje. Nemčiji je veliko na tem, da si zagotovi varen promet z Rusijo.

Švedski kralj Gustav je v nekem govoru izjavil, da je sporočil Finski, naj ne računa s švedsko vojaško pomočjo. Po tej izjavi je torej jasno, da hoče Švedska strogo čuvati svojo nevtralnost.

Iz naše države

Starostna zaščita je zapovedana.

S 16. februarjem t. l. je naslovljen Führer na državnega organizacijskega vodjo dr. Leya pisanje, v katerem mu zaukazuje, naj izdela osnutek obsežne starostne zaščite, ki naj bo za vse čase spominjala na skupno borbo fronte in domovine za svobodo in neodvisnost Velike Nemčije.

Vprašanje kmetijskih delavcev.

Pomanjkanje poljskih delavcev je v vojnem času posebno občutljivo, ker predstavljajo ravno ti najzdravejše, najmočnejše in najkrepkejše vojake. S poljskimi ujetniki je država temu pomanjkanju sicer nekako odpomogla, a še vedno primanjkuje poslov posebno na manjših posestvih, ker se dovolijo ujetniki le v večjem številu za velike obrate. Zato bodo poskrbeli za pomlad in za poletje spet za večje število inozemskih delavcev. Vrhovno poveljstvo proučuje tudi možnost odpustitve strokovnih poljedelcev. V prvi vrsti pa si bo morala pomagati sosesčina sama, kakor je to že vedno bila naša lepa navada.

Ne prenačimo se pri pogodbah!

Kadar se sklepajo pogodbe o nakupu ali prodaji nepremičnin oz. zemljišč, naglica nikakor ni na mestu. Isto velja, kadar se daje zemljišče ali posestvo v najem. Pogodbeni stranki naj počakata do odobritve pogodbe po pristojni oblasti. Nikar naj se kupna svota

takoj po pogodbi ne izplača, nikar naj se ne izvede takojšnja preselitev novega najemnika. Graška sodnija za dedne kmetije se je nedavno bavila s slučajem, ko je prodajalec kupno svoto že sprejel in investiral, nato pa dobil obvestilo, da oblast njegove pogodbe ne odobrava. Sodnija je seve vztrajala na tem, da je bila kupna svota vrnjena in četudi v prodajalčevo škodo.

Strokovna šola za občinske tajnike.

Po predpisih mora imeti vsak občinski tajnik primerno strokovno izobrazbo in so v ta namen predvidene posebne šole. Tako se je na Štajerskem ustanovila posebna „Nemška občinsko-upravna šola“, ki ima svoj sedež v Gradcu in je pristojna za vse občine in občinske zveze štajerske dežele v tem smislu, da jo smejo in morajo obiskati le nastavljeni štajerskih občin.

Oskrba z mesom v vojni.

Z ozirom na rezultate zadnjega štetja svinj se bavi z vprašanjem oskrbe z mesom državni tajnik H. Backe v „N.S.-Landpost“. V tem članku pravi, da je po velikem številu svinj oskrba z mesom v letu 1940 dobro zasigurana. Poleg tega obstaja celo možnost, da se spravijo precejšnje količine mesa v rezervna skladišča in bodo tako ob začetku vojne obstoječe rezerve spet dopolnjene. S tem in s povečanjem proizvodnje krompirja in žita je zasigurana tudi oskrba za leto 1941.

Vesti iz Jugoslavije

Jugoslavija in Bolgarija.

V bolgarskem časopisju so jugoslovanski ministri zapisali lepe besede v znamenju jugoslovansko-bolgarskega prijateljstva. Dopisniku sofijskega „Utro“ je izjavil dr. Maček sledeče: „Vsak Jugoslovan iskreno želi sporazuma z Bolgarijo. V sedanjem mednarodnem položaju ni nobena žrtev prevelika, če služi združitvi vseh južnih Slovanov. Politično poenotenje bi imelo za oba naroda tudi blagodejne gospodarske posledice“. V bolgarski javnosti so besede jugoslovanskih ministrov našle ugoden odmev.

Tri banovine.

Jugoslovanska javnost se živahno bavi z vprašanjem bodoče ureditve države. Enotno je naziranje, naj obstojajo tri velike upravne in kulturne edinice, katerih meje naj se krijejo z jezikovnimi mejami Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dočim je jezikovna meja med Slovenci in Hrvati jasna in nesporna, je Bosna z Hercegovino jezikovno močno pomešana. Hrvati hočejo poleg Vojvodine vse one bosanske in hercegovske kraje,

kjer so Hrvati z muslimani vred v večini. Srbi hočejo muslimane zase. Črnogorci svetujejo, naj postanejo njihove Cetinje sedež Srbske banovine, ker so bile svoječasno branik srbstva.

Proti narodnemu samomoru.

Zagrebski nadškof Stepinac je naprosil vse hrvatske zdravnike, naj zatirajo umetne splave, ki škodujejo rasti hrvatskega naroda. Zlasti je razširjena bela kuga med Slavonci in Sremci ter v Posavini, kjer pa so najbolj bogati ljudje. Nadškofovo pismo, ki nastopa proti narodnemu samomoru, je vzbudilo med Hrvati veliko pozornost.

Ljubljančani v letu 1939.

Ljubljana je štela koncem leta 1939 87.572 prebivalcev. Hiš ima 6564. Rodilo se je lani 1088 malih meščanov, umrlo pa 863 oseb. Nad 100 Ljubljančanov je doseglo lepo starost nad 80 let, nad 400 pa jih je doseglo vsaj 51. leto. Ljubljančani umirajo ponajveč za starostno oslabelostjo. Razmerno visoko je število samoumorov. Mestni fizikat je nadalje ugotovil, da postajajo zime v Ljubljani milejše in da mesto ne pozna naglih vremenskih sprememb. Ko bo izsušeno Barje, bo zginila tudi sitna jutranja in večerna megla.

Podlistek

Ferdinand Goetel:

Sredi stepe.

(6. nadaljevanje.)

„Saprament!“ je zamišljeno dejal oče Sebastian, ki ga ta pogled ni spravil toliko iz sebe kakor druge, „kdo bi bil pričakoval? Ali se pustiš, Stiks?“ je hotel nahujskati ubežnika, ker še ni verjel, da je to že resničen konec pasjega srečanja.

Toda namesto da bi se bil vrnil na tako sramotno zapuščeno bojišče, je Stiks zbežal med nogami ujetnikov na oddaljen kraj poleg skladišča.

Zdaj šele je Sabo triumfiral!

„To sem že vnaprej vedel! Kaj je za Schmerzenreicha takle pes kakor Stiks! Zadavil bi ga bil kakor kunca. Počakajte marsikaj nam bo še pokazal.“

„Da, da!“ je prikimal Niklas. „Ne mislim pa, da je to dobro znamenje.“

„Zakaj?“

„No, pomisli! Kaj bo ta nesrečnik počel s svojo strahotno silo?“

Toda najsi bi sodil skušeni Niklas o tem dogodku kakorkoli, dejstvo je ostalo dejstvo ter je imelo posledice. Schmerzenreichovo vedenje se je po tem ponižanju svojega nasprotnika po-

polnoma spremenilo. Že naslednje jutro je pri zajtrku premikastil dva druga psa, nato pa je, namesto da bi šel pod peč dremat, prehodil ves tabor, ka-žoč zobe na desno in levo.

Popoldne je legel kraj rezervoarja, od koder je bil lep razgled po obširnih stepah. In spet ni zaspal, ampak je le gledal in gledal predse, položivši velikansko glavo med šape. Proti večeru, preden so se oglasili prvi zbori šakalov, je zalajal tako turbno, da so vsi prebivalci v taborišču prišli za trenutek iz svojih koč.

„Kaj se je zgodilo?“ so vpraševali od koč do koč.

„To je Schmerzenreich!“ je šlo naokrog.

„Da, To je Schmerzenreich!“ so ponavljali od ust do ust ter se vračali v koč.

„Schmerzenreich misli na mater!“ so šepetali in poslušali žalostno lajanje.

„Slabo znamenje!“ je vztrajal pri svojem Niklas, ko se je kakor po navadi zgodaj odpravil spat.

A niti on niti mnogi drugi to noč niso mogli spati. Čeprav je Schmerzenreich kmalu utihnil, je prikladal za seboj tisočeren odmev. Prvi so se oglasili taborški psi. Potem se je hrušč prenesel v vasi in naselja domačinov. Od tod v samotne koč sredi polja. Od

V sivi vojaški suknji.

So časi in prilike, ko poveljujoče stoji nad poedincem zapoved, naj zastavi svojo svobodo in če treba svoje življenje. Danes mislimo pri tem na vojake v sivi suknji. A vojni čas samo natrpa in nakopiči, kar velja za vse čase in prilike: za občestvo nad seboj in za svojega bližnjega je v potrebi treba doprinesti tudi žrtev svojega življenja. S prezirrom svojega daruje mati svetu in družini novo življenje, oče rešuje svojega ogroženega otroka z zastavitvijo svojega življenja, zdravnik in duhovnik rešujeta okužene ob lastni ogroženosti, prijatelj proži prijatelju v nevarnosti roko in mu pomore s skrajnimi silami. Prepoln pa je junaštva in samozatajevanja vojni čas.

Vojak — junak, prekrasna inačica slovenskega jezika, glavna oseba nešte- tih slovenskih narodnih pesmi in povesti. Že uniforma razodeva branitelja rodu in domovine in le predobro se zaveda vsa javnost, da stoji v vojnem času vse veliko in malo življenje v znamenju vojaka, ki pooseblja poedincevo dolžnost napram višjemu občestvu naroda in države. Resno in veličastno odmevajo skozi tisočletja preproste besede na spomeniku padlih Spartan- cev: Popotnik, ko prideš v Sparto, povej, da smo padli v boju, pokorni postavam svoje dežele! Pokorni do svoje smrti.

Resno, zapovedovalno je zvenel majorjev opomin ob naboru: Odslej ste vojaki, podvrženi vojaškim postavam! Sledečo napetost v novopečenem rekrutu je nato razrešila pozivnica. Ob določeni uri je stal rekrut z neobhodnim svojim kovčkom v svojem novem domu, kosarni. Še isti dan obleče sivo obleko in nekam radovedno se vojaški novorojenček z buršikozno čepico alpskih lovcev prvič ogleduje v zrcalu. Kaj kmalu se uveljavljajo čudeže uniforme: civilni stan, šola, domovina, družina stopijo v ozadje, tisti tajinstveni „ti, tovariš!“ prede svojo mrežo, poenostavljeni in enousmerjeni novi interesi z enotnim okolišem in enotnim hišnim redom vplivajo, da oživi že prvi dni rečenica starih: človek teži v družino. Tokrat v tovariško vojaško družino.

Na tabli kompanijske pisarne blesti Führerjev izrek: Trdo bo in treba bo napeti vse sile in dobro poslušni, toda vzdržal bo, komur je domovina draga. Res se prve dni rahljajo kosti in vidno čvrstijo mišice — posebno, če pripadajo rekrutu-kanclistu — dostojanstveno prevzame vojak svoje prvo orožje, bajonet — stranska puška bi morali reči po novem, par dni navrh pa stiska v rokah svojo novo družico — puško. Presneto dobro jo mora poznati od nog do glave in prvi čas je dobro izpolnjen s teoretičnim in še bolj praktičnim ele-

prijazno in nepričakovano veliko žrelo ter par mežikajočih oči z neprijaznim izrazom. Palica gospoda župana, s katero se je brez težav ubranil vaških psov, se mu je v tem trenutku zazdela tako bedna, da jo je kar iz rok izpustil. Morda bi bil celó zakričal, da ni bilo teh čudnih oči. Ni mu kazalo drugega, nego da se je vrnil na cesto in opustil opravke.

Preklinjajoč „preklete gnezdo“ se je vrnil župan v vas, da bi nemudoma napisal poročilo o dogodku na inženirja, ki je upravljal taborišče. Toda ta je čutil ljubezen do psov in odpor do župana. Vrh tega je bil jutraj, ko je pred taborsko upravo igral na harmoniko, priča veselega dogodka. Neki Sart je jezdil mimo na oslu in ker je bil silno zamišljen, bi bil skoraj pregazil ob cesti ležečega psa. A pes, ki je skočil pokonci, je prekučnil osla z jezdecem vred. Vreščeč sta zbežala, ta na desno, drugi na levo, da se po dolgih ovinkah spet srečata kje za taboriščem.

Zatorej so ujetniki pri večernem poročilu dobili samo rahel „opomin“. Ako hočejo, da bodo njihovi psi kakor doslej svobodno hodili po taboru, morajo nanje paziti. Uprava ne bo nikdar dovolila, da bi tabor kakorkoli oteževal življenje domačim prebivalcem. (Dalje sledi.)

Odrl se je in zagledal tik za seboj ne-

mentarnim vojaškim poukom. Naravno se v skupini in četi čvrsti medsebojno tovarištvo, ki je iskreno tovarištvo iste uniforme in usode. Proste ure in še strumni korak na vežbališču prepleta udarna vojaška pesem, da se zvedavo odpirajo okna zaspanih Celovčanov. V tihih trenutkih še uhaja rekrutova misel domov k svojcem in prvo njegovo stremljenje se osredotoči na prvi dopust v uniformi. Pa četovodje morajo biti vprek modri in prebrisani možje. Prej mora vojakova uniforma dobro sedeti, korak mora biti točno odmerjen, postava zravnana, tista čudna zadrega pred šaržami odpravljena, skratka, vojaška disciplina mora preiti v kri in mozeg, potem šele je novopečenec možen na cesti. Menda hoče vsak četovodja, da bi bila njegova četa vzor-kompanija, s čemer se novinci tako teško sprizajzijo. Zato pa je prvi vojakov dopust menda najlepše na svetu.

Celovec je bil še nedavno zaspana provinca. Malomeščanstvo bi bilo zapalo, da ni bilo v jutrih s kolodvora v šole hitečega dijaštva in še „slovenskega zbora“ ob tržnih dnevih. Danes daje glavnemu mestu novo, svežo barvo vojak. Vsak dan ima danes svojo novost in senzacijo. Meščani in še bolj meščanke nekam ponosno zrejo na svoje vojake, malčki s šolskimi torbicami pa se ob požvižgavanju vojaških popevčic smelo menijo o epuletah, portopejih in generalih.

Skromno črtico prvega vojakovega meseca naj dopolni misel na naše vojake v fronti ki branijo i nas za mejami. Nad tristo bi jih lahko imenoma naštel. Živahno se oglašajo domov in še nam v uredništvo. Pač zveni iz mnogih pisem rahlo domotožje, ki ga miri tuintam mehka slovenska pesem. Pač trepeče mnogo vojakovo srce hrepenjenja po materi, domu in dekletu in se komaj umiri ob gostoljubju in prijaznosti tamošnjega prebivalstva. A iz vseh pisem in dopisnic zveni velika misel, katero zasluži že rekrut v prvi vojaški suknji: **Rojaki v domovini! Mi slovenski vojaki na fronti smo posebljena slovenska državotvornost in državljanska zvestoba. Spomin naših padlih tovarišev in nas blati, kdor bi slovenskemu rodu podtikaval zahrbtnost in nezvestobo!** Podzavestno vsaj pa občutimo vsi očitek vojaških pisem: **In vi v zaledju? V blagor domovine in našega naroda žrtvuemo na fronti svobodo, zdravje in življenje. In vi, ali zmorete vsaj malo žrtev na oltar naše skupne narodne družine?**

V slovenski krvi sta vestnost pri vršitvi vsakojake plemenite dolžnosti in zvestoba. Najlepši slovenski vrlini sta. Njavna sila Slovencev je in ostane, da znajo družiti zvestobo svojemu narodu z zvestobo državi, kateri pripadajo, in da vršijo dolžnost, ki izhaja iz te zvestobe, z uprav slovensko vestnostjo. Slovenci v sivi vojaški suknji pa bodijo še živa naša zavest, da raste zvestoba, ki jo terjajo Bog, vodja narod in domovina, iz najglobljih korenin notranje značajnosti.

Par za smeh

Sklep. Sodnik: „Ali ste izvršili tatvino tako, kakor sem bral iz zapisnika?“ — Tat: „Ne tako praktično, prihodnjic uporabim vašo metodo.“

Govorniška beseda. Pri vrtnarskem društvu je predavatelj takole končal: „Preden končam svoje predavanje, naj vam še enkrat vsem toplo položim na srce goveji gnoj, brez katerega ne bi smel biti noben vrtnar.“

Če se pridigarju zareče. Misijonar K. je nekoč povedal tudi tole, ko je pridigal o nenadni smrti: „Ze marsikdo je šel zvečer zdrav in čil spat, zjutraj je pa mrtev vstal.“

Na ženskem zborovanju. — „Ženska potrebuje neprestano nego in pozornost. Če bi bili možje do žen prav tako galantni po poroki, kakor pred poroko, bi bilo na svetu mnogo manj ločitev.“ — Glas iz ozadja: „Zato pa več konkurzov.“

Narod naj živi!

Čirom naše zemlje

Spomini vstajajo.

(Konec.)

Sel bom v svet ter si poiskal rodovine zemlje, ki ne bo pila zastoj znoj in ne bo sleparila žuljavih rok. Sel bom med ljudi, ki ne poznajo sovraštva.

Domača zemlja me je zavrgla in rodni bratje so mi pokazali pest. Povsod, kjer sem govoril resnico, sem našel ostudno laž; vselej, kadar sem bližnjemu pomagal, mi je vrnil s sovraštvom. — Za bratom bom šel.

In razjokala se je mati, ko je slišala sinove besede. Vsa žalostna in z objokanimi očmi je zrla za njim — nezadovoljnim otrokom. —

Prišla je spet pomlad. Tretji sin je odhajal v tujino. V cvetoči pomladi je odšel, čil, mlad in zdrav. — Toda skrbno materino srce je slutilo, da se bo vračal v pozni jeseni, ko bo prežala v naravi samota. — Črni ptiči bodo obletavali zapuščena dvorišča ter plašili popotnika na cesti.

Tedaj se bo vrnil upognjen in siv. Navzkriž bo položil bergle. Sklonil se bo k tlom in poljubil rodno zemljo: „Oj zemlja mi draga, oj gruda domača, odpusti mi!“

Kakor privid je gledala mati vse to. Jokala je in jadikovala, ko je odhajal četrti in peti sin. S težavo je nosila ogromno breme — strašno srčno bol.

Trepetaje je pričakovala, kdaj bo stopil njen ljubljeneč, najmlajši pred njo s povezano culo in potno palico.

Komaj so zadehtele vijolice, komaj se je oglašil ščinkavec na vrtu, je stal najmlajši pred materjo. Njeno ovenelo obličje je obledelo, njene skrbne oči so postale rosne. Z žuljavimi in zdelanimi rokami je krilila po zraku, kot bi hotela zagrabiti nekaj nevidnega, skrivnostnega.

„Kaj ti je, ljuba mamica?“ je zaječal mladenič. „Prišla je pomlad, vesela zelena pomlad. In kakor daljna godba, kakor rahlo šumenje vitkih borovcev v mehki pomladni sapi mi je prihajal od daleč klic, čudno prijeten in sladak: Pridi, prididi za nami, brat! Zapusti trda kamenita tla domače zemlje, kjer rodi osat in ljulika. Pojdi za nami v svet, kjer cveto dehteče vrtnice in kjer zori zlata pšenica.“

Vsake večer je prihajal ta klic, zmiraj lepši, vselej milejši. Trkal je na moje okno in me vabil. Jaz pa sem zaprl okno in glas je utihnil. Skozi šipe pa sem videl pred seboj domača polja in travnike, zelene livade in griče, na katerih so se solnčile bele hiše in postalo mi je tesno in bridko. Slišal sem pastirjevo pesem v zeleni rebri ter škrjančkovko žvrgolenje v sinji višini. Čul sem peti devo na vrtu, nežno in koprneče. Videl sem zardeva mlada lica. Prisluskoval sem nedolžnemu smehu veselih otrok na trati. Duša mi je zatrepetala v goreči molitvi, ko se je oglašil iz daljnega stolpa zvon, svečano otožno.

„Ne! Tuj si mi, svet, in tuj mi ostaneš! Spoznal sem bogastvo domače zemlje, lepote domačih vasi. Polna si biserov, domovina, polna zakladov. In vendar te zapuščajo lastni sinovi! Objemam vas, preljuba rodna tla, in v vašem objemu bom ostal. Trda, kamenita ste; toda rahljati vas hočem. Iztrebil bom ljuliko in osat in težko pšenično klasje se bo zazibalo po vaših ravnah. Bele lilije in rdeče regine bodo zacvetele po vaših vrtovih. Ljudje pa si bodo podajali roke kot brat bratu ter zrl na sveto znamenje in si šepetali: „Njegova pomoč ostani pri nas na veke!“

Tako je govoril najmlajši sin svoji materi.

Radost je zatrepetala v njenih skrbnih očeh in duša se ji je topila v neskončni sreči.

Zuhaj pred hišo pa se je čulo spet rahlo klicanje. Toda ni prihajalo iz tuijne. Glas domovine je bil, ki je hvalila svojega zvestega sina, svojo čvrstno mater.

Duhovniške vesti. V času od 1. novembra do 15. m. m. so bile odredene naslednje osebne spremembe: Za častnega kanonika je bil imenovan preč.

g. dekan Štefan Singer, konzistorialni svetnik je postal preč. g. Aleš Zechner, župnik v Železni Kapli. Duhovni svetniki so postali naslednji č. gg.: Jožef Dobernik, župnik v Rožeku, Kristijan Koschier, župnik na Žihpoljah, Viktor Ruprecht, župnik v Svečah, Ivan Sekol, župnik v Globasnici, Ivan Šporn, komendant na Reberci, Jožef Stich, župnik v Bilčovsu, Lenart Trabesinger, župnik v Šmarjeti v Rožu, Valentin Weiss, župnik v Žitari vesi, Kristof Zebedin, župnik v Vovbrah. Za dekana doblaveške dekanije je imenovan preč. g. Zechner Aleš. Bolezenski dopust je bil dovoljen č. g. gospodoma Janezu Špornu na Reberci in Jožefu Vrhnjaku na Brnci.

81 Kanalčanov v Beljaku. Minuli četrtek je došel v Beljak prvi transport izseljencev iz Kanalske doline v Beljak. Bilo je 20 družin s skupno 81 člani. Že Podklošter se je ob njihovem prihodu odel v zelenje in zastave, pevci so jih pozdravili z dobrodošlico „Jo grüass enk Gott“, vodja selitvenega urada v Celovcu dr. Starzacher in župan Klausner pa sta jih pozdravila v prosti besedi. V Beljaku je izseljence sprejela SAGodba, vodja-namestnik Kutschera pa jim je v svojem govoru obljubil, da jim bo domovina skušala pripraviti čim lažje življenje. Prvi teden so se nastanili v Parkhotelu, nakar bodo odrinili v svoje nove domove.

Z vojaškega pohoda na Poljsko. Vojak Janko Pečnik, rodom iz Šmihela nad Pliberkom, nam je poslal zanimiv opis svojih doživetij iz vojne na Poljskem. Nanj bodo radovedni tudi naši bralci in naj ga priobčimo: Na Poljsko smo se vozili skozi Slovaško. Že prvo, seve glavno mesto mlade države, Bratislava, nam je prav ugajalo. Ima čedno lego nad Donavo, v ozadju pa se dvigajo vitki tovarniški dimniki. Pozornost so vzbujale predvsem Slovakinje, ki so prave lepote in rade nosijo svoje domače noše. Na vožnji proti severu smo občudovali krasoto slovaške dežele, ki se je razgrinjala pred nami kakor filmski trak. Kjerkoli smo se ustavljali, nas je ljudstvo prijazno pozdravljalo, tu in tam so nam dekleta v belih krilih in rožnatih predpasnikih podajala sadje ali nam je kaka mamica natočila pitne vode. Preko Jablunke smo dospeli na poljska tla, kjer smo vseskozi srečavali sledove nedavnih vojnih dogodkov. Pot — dnevno smo premagali po 30 in 40 km — nas je vodila skozi vso Poljsko mimo Mislenc, Gorlic, Rimanova in Sanoka, kjer so krvaveli v svetovni vojni naši očetje, proti vzhodu. Za reko Sano smo prvič srečali ruske tanke. Poizkusili smo pri ruskih vojaki celo „vodko“, ki se nam niti ni zdela slaba. V kolikor smo se mogli pomenkovati z Rusi, smo dognali, da so iz vseh krajev prostrane Rusije in Sibirije. Čudno so gledali, ko smo jo slovenski vojaki drobili z njimi kar po rusko. Medtem so bile vojaške operacije na Poljskem zaključene in pot nas je kmalu nato spet vodila nazaj v domovino in nato na zapad, kjer sedaj branimo očetnjava na njenem drugem koncu.

Fürnitz — Brnca. (Še kaj iz pusta.) Zadnjic smo poročali o veseli poroki mladega posestnika Prangarjeve gostilne. A še drug naš par se je ženil. Hanzje Hassler, pd. Kruglč na Brnci, se je okorajzil in je zaprosil brhko Micko Nadolfovo za roko. Na pustno soboto so preč. g. župnik Vrhnjak blagoslovili življenjsko zvezo mladega para. Ženitovanjski obed je bil na nevestinem domu pri Erjanu. Ker je ženin marljiv pevec našega zbora, je bila hohcet prepletena z veselimi popevčicami. Mladi družinici veljajo naše čestitke in želje, da bi bival pri njej božji blagoslov in da bi mlada gospodinja bila dobra naslednica vzorne Kruglčeve matere.

St. Michael ob Bleiburg — Šmihel nad Pliberkom. 4. t. m. je bil otvorjen dograjeni dom otroškega vrtca. Zgrajen je v alpskem slogu ter se nahaja tik šolskega poslopja. Otvoritvi je prisostvoval vodja-namestnik Kutschera. Vrtec se odslej nahaja v novi hiši. — Č. g. svet. Vintar so — hvala Bogu — kljub

svojim 76 križem toliko okrevali, da spet lahko zahajajo v cerkev. Farani so se srečnega ozdravljenja duhovnega pastirja prisrčno razveselili. — Rojakov-fantov je dokaj na fronti. Njihova pisma so redno prava senzacija za celo vas. — Za dekleta od 14. do 17. leta je bila v šolskem poslopju otvorenja obvezna gospodinjstva šola, ki se vrši vsak terek in petek popoldne. Družena je s telovadbo in splošnim poukom. — V Večni vesi je umrla Klamferjeva mama Marija Breznik. Dvanajst let je bila priklenjena na postelj in sicer po neki težji poškodbi, katero je dobila. Trpljenje dolge boleznij je voljno prenašala, rada je brala dobre knjige. Do zadnje ure je bila pri polni zavesti. 12. t. m. smo spremili njeno truplo na pokopališče v Večni vesi. Udeležba pogrebcev je bila prav častna. Sveti ji večna luč, zaostalom izrekamo iskreno sožalje. — Še o naših mladih. Naša dekleta so segla po tamburicah in po skrbi Silanovega očeta že kar dobro zasvirajo. Ljudstvo je radovedno na njihov prvi nastop in naj bi bil društveni vodja tem potom podregan, da čimprej ustreže splošni želji.

St. Kanzian — Škocijan. V sredo 14. t. m. smo pokopali enega naših najboljših mož: Antona Laknerja, pd. Kovačvega očeta v Škocijanu. V nedeljo so še prisostvovali božji službi. Steli smo jih med naše prve. Vskidar so bili na mestu, dolga leta so zastopali narodne težnje Slovencev v občini, sodelovali so v našem pevskem zboru, bili zvest narožnik naših listov. Z rajnim župnikom Poljancem so kot sosed in prijatelj mnogo pametno pogruntali. Na zadnji poti jih je spremljalo mnogo ljudi, pevci so svojemu tovarišu zapeli doma in na grobu, gospod župnik pa so se spominjali rajnikovih vrlin v pretresljivi nagrobnici. Tako so dejali: Rajni ni bil velik v besedi, a velik v dejanju! Naj bi vernost in značajnost rajnega očeta bila vzor našim mladim! Zaostali ženi in hčerki izrekamo toplo sočutje, očetu Laknerju pa bodi mir v Gospodu!

Eisenkappel — Železna Kapla. 17 letni Janez Weinzierl, sin lesnega trgovca na Suhi, je 11. t. m. snažil očetovo pištolo. Na nepojasnen način se je pri snaženju pištola sprožila, naboj pa je običal v glavi nesrečnega dečka. V par minutah je revež izdihnil. Poklicani zdravnik je zamogel ugotoviti samo njegovo smrt. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva. Ker je bil rajni član Hitlerjeve mladine, ga je spremljala četa Hitlerjevih mladcev in še odposlanstvo motorizirane čete.

Drobiž. Minulo nedeljo je zbirala darove za zimsko akcijo nemška policija. Odziv ljudstva je bil vseskozi vzgleden. — Skupno so koroški gasilci v minulemu letu rešili premoženja v vrednosti 2 milj. mark. 5300 krat je bilo treba nastopiti, 5000 osebam so pomagali in polagali cevi v skupni dolžini 70 km. — Celovška fašistična organizacija je podarila za vojake in otroke 350 kg oranž. — V Ljubelju je šla 69 letna Antonija Tschauko v prostovoljno smrt. Vzrok je bila duševna zmedenost. — Celovško gledališče bo prihodnje dni podajalo opero „Prodana nevesta“, svetovno znano delo češkega komponista Smetane. — Gospodarski minister je odredil, da smejo obrtni, kmetijski in ostali delavci iz Jugoslavije mesečno prenakazovati v domovino največ po 50 mark. — V poštni avtobus, ki vozi iz Taxenbach-a v Tauris, je nenadno skočila mlada srna. Neпоškodovano so drugega dne spet izpustili v svobodo.

Več oljnatih sadežev, več tkaninskih rastlin, več krompirja in več poljske zelenjadi — tako se glasi parola za kmetijsko proizvodnjo 1940. To je eno, a naša prehrana zahteva še več: treba je, da intenzivneje izrabimo zemljo s tem, da ji povečamo več pažnje in gnojimo predvsem naše pašnike, v katerih je še veliko neizrabljenih rezerv. Pri nas je živinoreja posebno važen del gospodarstva in ji je treba posvetiti čimveč pozornosti. Z boljšo izrabo planin in pašnikov, z boljšo izgradnjo hlevov in z intenzivnejšo vmesno setvijo bomo dosegli poleg plemenske izboljšave tudi večje količine mleka.

Naša prosveta

Mladina, spoštuj stare!

Narodnjakove besede mladini vprek.

Bojimo se za vas. Ta beseda mladim ni prav vseč. Mladi, zlasti fantje, so ponosni, pogumni in se radi ponašajo s tem, da jih ni strah in da se ničesar ne bojijo. Odkod to zaupanje vase? Grški modrijan Aristotel pove, da od tod, ker imajo še premalokušenj in še niso doživeli dosti prevar. Nemara res mislijo nekateri, da je tisto neljubo svarjenje in opominjanje starih samo sitnost. Ne pomislijo, da postanejo s starostjo modrejši in si naberejo več znanja in skušenj. Sv. pismo ne opominja zastoj mladih, naj stare poslušajo in naj hvaležno sprejemajo njihova svarila, da se obvarujejo škode. Že se je zgodilo, da je kdo svojeglavno zaničeval nauke, ko je pa naredil preveliko neumnost, je gledal debelo in se jezil na svoje: Zakaj mi niste zabranili? Če sem bil neumen, bi bili morali drugi biti modrejši!

Grajščak je umirajoč priporočil svojega sina staremu strežniku. Sin pa je vse strežnikove prošnje in opomine ošabno zavračal rekoč: Mene ni treba učiti, že sam vem, kaj je prav. Nekega večera se vračata skupno domov. Mladi gospod zabrede v močvirje, pa se začne hudovati na služabnika, češ, zakaj me niste opomnili? Odgovor je bil preprost: Videl sem, pa sem mislil, da vam je tako prav, ko vedno pravite, da ste sami dovolj pametni.

Ne boste nam zamerili, če se za vas bojimo. Saj se sami gotovo tudi bojite za to ali ono. Bojimo se za tisto, kar je kaj vredno, nam ljubo in drago. Kolikor dražja nam je reč, toliko bolj nas skrbi in bojimo se, da se nam ne uniči, zgubi. Na mlado rast v razvoju se povsod obrača največja skrb. Z ljubečo roko se dotika vrtnar nežnih mladik in jih uravnava, večče oko spretnega sadjarja se ozira za mladim drevjem, da bi mu v sili nudilo pomoč. V čem je ogrožena mladina? Mlad človek je predvsem bitje srca. Srce pa je tako, kakršna je ljubezen, ki tli v njem. Ljubezen v srcu je lahko lepa ali grda. Lahko je nizkotna ljubezen mesa in mesenosti, plehkega užitka, nebrzdana ljubezen samega sebe. Ljubezen je lahko lepa in svetla, če je usmerjena k bližnjemu, domu, narodu in Bogu. Ljubezen, grda ali lepa, daje smer dejanjem, je gonilna moč v čast ali sramoto, v srečo ali nesrečo. Berilo predzadnje nedelje modro dostavlja: Tam, kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srce. Ljubezen je motor slabega ali dobrega življenja.

Tako pravi pesnik Gregorčič:

Ah, dragi, hčeš modro živeti,
ti dvojne oči mi imej
in z enim gledaj po sveti,
a z drugim v srce si glej!

A. H.

Iz dunajske kolonije. Razumljivo je, da smo dunajski Slovenci povezani v živo družino, ki težko občuti izgubo slehernega svojega člana. Tembolj smo bili prizadeti, ko smo se na občnem zboru Slovenskega krožka dne 28. m. m. poslavljali od dosedanjega našega predsednika g. prof. Antona Trosta. V domovini je slovel kot izborni glasbenik in po 25 letih svojega bivanja na Dunaju je bil pozvan na novoustanovljeno Glasbeno akademijo v Ljubljani. S težkim srcem se je ločil od svoje velike slovenske družine v Krožku, kateri je posvetil celih 10 let vse svoje zmožnosti in skrbi. A že od njegove ustanovitve je bil navse čislani njegov sotrudnik. Imenitni koncerti, s katerimi je Krožek opozarjal domačo in tudi javnost nase ter žel priznanja, so bili ponajveč sad njegovega truda in neumornega sodelovanja. Kot predsednik je posvetil slovenski družini vse svoje sile in tako častno nadaljeval tradicijo svojega prednika in poznejšega senatorja Andreja Gabrščka. Višino krožkovih sestankov dobro označijo lanskoletni slovstveni večeri, ko se je pred dunaj-

sko kolonijo razgrnila vsa krasota slovenske besede. Predsednikova zasluga je bila, da so v Krožku sodelovali še drugi odlični predstavniki slovenske kulture in predvsem glasbe. A ne samo med nami je bil g. prof. Trost vsled svoje vzorne požrtvovalnosti in nesebičnega navdušenja priljubljen, po svojem umetniškem znanju je bil spoštovan tudi med Nemci. Krožek mu je v znak svoje globoke hvaležnosti poklonil častno članstvo in predsedstvo in mu še tem potom izreka svojo iskreno zahvalo za vse njegove dobrote. Naj bi domovina znala ceniti njegove izredne vrline, je želja vseh krožkarjev. Novi predsednik na Dunaju pa naj bi nadaljeval kakovostno delo svojega prednika!

Naše gospodarstvo

Meja in mejniki.

Škodljivi in često pogubni so za nas pogosti mejni prepiri in pravde. Vzroki teh preprirov ležijo najčešče v slabem zamejačenju s stalnimi točkami ali pa v pomanjkanju zamejačenja sploh. Pri takih mejah sta prepir in pravda skoraj neizbežna. Kako lahko se posebno na rebrih in pobočjih priorje ali zorje, je vsakomur znano. Zato bodi glavna skrb vsakega dobrega gospodarja, da si naprej za trajno uredi svoje posestne meje. To načelo naj ne velja samo za njegovo glavno arondirano posestvo, marveč tudi za vse stransko ležeče parcele.

Zakon zahteva, da morajo biti meje po stebrih, mejnikih ali kolih natančno in nespremenljivo zaznamovane. Mejni znaki se naj postavijo na vse mejne ulomke tako, da poteka meja od mejnika do mejnika kolikor mogoče v ravni črti. Kjer poteka meja po poteh, potokih ali grebenih, se zaznamuje meja in označi njen potek s stalnimi točkami le na glavnih ulomkih. Za zamejačenje se uporabljajo navadno podolgovati kamni, ki jih zakopljemo v tla točno na ulomkih meje. Ti kamni se dajo lahko prenesti in prestaviti. Zato je najbolje, da se navadni mejniki vlijejo iz betona. Pod vsak mejnik dajmo tako imenovane „mrtve priče“, to je stolčeno opeko, lončeno črepinje, steklo itd. Kjer potekajo meje po skalovitem terezu, se naj vsekaio v živo skalo razna znamenja, kot križi, zvezde, črke in podobno. Priporočljivo je tudi, da se izkoplje okrog parcele jarek tako, da poteka meja po sredini jarka. Mejo v zaraščenih predelih, torej v gozdu, je treba presekati tako, da se vidi od enega ulomka meje do drugega. Mejo ob jarkih, potokih, drčah itd., kjer je nevarno, da se zaradi elementarnih nezdod lahko spremeni, je treba primerno zavarovati z obrambnimi napravami. Seveda je treba meje pogosto pregledati in nastale nedostatke takoj popraviti. Dober gospodar si napravi tudi podroben zapisnik o natančnem poteku meje, kjer je natančno navedeno, kakšne vrste prič so bile položene pod mejnike. Zapisnik naj podpiše sosed in še — kar je zlasti važno — dve priči. To velja za prijateljsko določitev meje brez sodnije in brez uradnega zemljemerca. Kjer se pa meja prijateljsko ne da določiti, ne preostaja drugega, kot poklicati uradnega zemljemerca ali pa se obrniti na sodnijo, ki bo gotovo ustregla obema strankama. Stroške morata po zakonu plačati oba sosed skupno, le če se pokaže, da je bila meja dovolj natančno zaznamovana, jih mora kriti tisti, ki je po nepotrebnem klical oblast na pomoč.

Za vse kmetovalce velja: „Nikar ne zanemarjajte mej!“ Nikdar se ne zanašajmo na sosedovo prijateljstvo! Dostikrat zadostuje že majhen in brezpomemben prepir med otroki in ženami, da potegne sosed z užaljeno stranko in se nato znese nad našo nezavarovano mejo. Konča se stvar po navadi na sodišču, kjer pravdam noče biti ne kraja ne konca. M. H.

Ugodnosti pri pridelovanju lanu in konoplje. V teku je velikopotezna akcija, da se pomanjkanje tkanin in sukna čim najbolj omili. Posebno priporočaj

državna kmečka zveza, naj kmetje posvečajo pozornost konoplji. Računajo, da bo za konopljo na razpolago novih 500 ha samo v Vzhodni marki. Pri konoplji in lanu imajo kmetje mnoge ugodnosti. Cena za tkaninske surovine je razmeroma visoka, doma si pridelajo potrebno olje, za živino pa vrhutega ostanejo tečne pogačice. Končno je bilo odrejeno, da bodo kmetje, ki se bavijo z lanom in konopljo, dobavljali pocenjeni prt in sicer v istem obsegu kakor doslej poleg nakaznice za blago in drugih izpolniti sledeči pogoj: oddati morajo surove konoplje vsaj 5 stotov ali vsaj en stot preje. V tej zvezi svetujejo, naj bi se kmetje združili in skupno zahtevali dobavnico za pocenjeni prt. Pred oddajo kmetje izjavijo trgovini, ki zbira konopljo in lan, če želijo dobavnico za pocenjeni prt sprejeti. Z eno tako nakaznico smejo kupiti pocenjenega prta ali prtenega blaga v vrednosti pet mark. Brisače jih bodo n. pr. stale 1.12 RM do 1.40 RM za komad, rjuhe 7.87 do 8.35 RM. Lahko pa bodo kupovali tudi drugo blago ali pa niti za domače tkanje prta.

Za zgodnji krompir je treba že sedaj skrbeti in sicer na ta način, da položimo sadežni krompir na police, kakor delamo to pri sadju. Te police pripravimo v svetlih kletah ali v drugih svetlih prostorih, kjer naj ima temperatura 10 do 12 stopinj Celzija. Na takih policah začne krompir takoj poganjati in poganja potem v zemlji takoj naprej, in zato seveda tudi prej prizori.

Vodene poganjke, to so tisti poganjki, ki najhitreje rastejo in sicer narav-

nost v višino, moramo z dreves odstraniti in sicer čisto pri njihovem izvoru. Ti poganjki namreč odtegnajo mnogo hranilnih snovi, ne da bi napravili popkov.

Sadna drevesa je treba varovati pred zmrzlino, ki posebno sedaj v prehodnem času radi velikih razlik v temperaturi hudo škoduje. Zmrzlina povzroča na sončni strani debela razpoke, ki nastanejo vsled prehitrega padca temperature po zatonu sonca. Te razpoke pa ne škodujejo le rasti, ampak so tudi pripravno skrivališče in zavetišče različnih mrčes, ki so spet povzročitelji predčasne gnilobe drevesa. Obvarujemo drevesa pred vsem tem, da pobelimo sončno stran debela z apneno vodjo, ker belca barva odbija sončne žarke in tako obvaruje drevo pred premočno segretvijo.

Oddaja čaja. Odreieno je, da se do 10. marca t. l. na odrezke N 23, N 32 in N 33 živilske nakaznice lahko oddaja namesto 125 g nadomestilne kave po 10 g čaja. Trgovci odrezke uničijo, a jih ne smejo odstraniti.

Celovski živinski trg. Voli AA 1.01, A 86—91, B 78—83, C 73, D 52 pf. biki AA 93, A 81, B 73—77, C 63 pf. krave A 80—85, B 77, C 55—65, D 35—46, telice A 87, B 79, C 69, svinje (150 kg in več) 1.17, 135 do 149.5 kg 1.15 RM, 120 do 134.5 kg 1.13, 100 do 119.5 kg 1.09, 80 do 99.5 kg 1.09, 60 do 79.5 kg 99, pod 60 kg 99 pfenigov za kg žive teže. Teleta 1.30—1.40 RM. — Beljaške živinske cene: Voli 80—92, klavne krave 77 pf za kg žive teže.

Zanimivosti iz vsega sveta.

V Sikstinski kapeli bodo filmali. Nemški cerkveni listi poročajo, da je filmski režiser Kurt Oertel dobil dovoljenje, da sme v sikstinski kapeli napraviti filmske posnetke. Oertel ima pravkar v izdelavi veliko filmsko delo o Michelangelu.

Tudi ribe so zmrzovale. Nedavni mraz, kakršnega v Dalmaciji ne pomnijo, je napravil po vrtovih in sadovnjakih veliko škodo. Na Braču je uničeno na tisoče oljk. Drevesa so od mraza popokala in letos ni pričakovati plodu. Po planinah je zmrznilo mnogo drobnice, po gozdovih pa mnogo divjadi. Nenavaden pojav je bil, da je mraz letos dosegel celo ribe v morju. Na posameznih mestih, zlasti v Kanalu pod Velebitom so začele ribe zmrzovati. V Ljubackem prolazu pri otoku Pagu so nalovili ljudje dnevno po 50 metrskih stotov sipe, ki je omamljena od mraza plavala na površini vode. Ribe so lovili kar z rokami, ker se niso mogle gibati.

Strup iz kač pridobivajo s ščegetanjem. V zadnjem času so odkrili nov način pridobivanja kačjega strupa, ki ga potrebujejo za razna zdravila. S ščegetanjem ga spravljajo iz kač. To se pravi: dotikajo se kačjih strupenih žlez z električno žico. Električni udarec prisili kače, da izbrizgavajo strup. Tekočino strežejo v posebne posode.

Že stari Grki so izpraznili Atene zavoljo perzijske nevarnosti. Že stari Herodot pripoveduje v svojih spisih, da je Temistoklej leta 480 pred Kristusom dal izprazniti Atene, ko so se perzijske čete po predoru pri Termopilah bližale temu mestu. Medtem ko je pripravljaj znamenito pomorsko bitko pri Salamin, kjer je uničil perzijsko brodovje, je odredil, da so ženske, otroci in starci Atene zapustili. Pozneje so morali iz Aten tudi sužnji, ker se je bal, da bi mogli ti sovražniku pomagati. Izseljeno prebivalstvo so spravili v Trecen, Egino in delno na Salamina.

600 krat zaročena in 50 krat omožena. Višek v ženitovanjskih sleparstvih je dosegla bivša cirkuška plesalka Adriena Sleanova, hči belgijskega delavca, ki se je doslej 600 krat zaročila in 50 krat omožila. Kot 14 letno dekle je pobegnila iz očetove hiše in postala cirkuška plesalka. Izredna lepota ji je pozneje pripomogla, da so jo sprejeli v neko slovito newyorško plesno skupino. Tam se je zagledal v njo ameriški mi-

lijonar Slean in se z njo poročil. Lepa Adriena je pa čez nekaj tednov izginila iz palače in z njo tudi več dragocenosti in tisočakov. V San Francisku si je pozneje preskrbela več lažnih potnih listov in s tem je nastal preokret v njenem življenju. Plesu je dala slovo in se lotila ženitovanjskih sleparstev. Najprej je sleparila po ameriških mestih, kjer si je izbrala same bogate žene. Ko so ji pa postala tam tla pod nogami prevročna, se je napotila v Mehiko. Usodna ji je postala njena domovina, kamor se je vrnila letos. Ko je sklepala v Bruslju petdeseto zakonsko zvezo, je bil po naključju moževa priča eden izmed njenih bivših mož. Posledica tega usodnega naključja je bila, da so prišla njena sleparstva na dan. Namesto na ženitovanjsko potovanje, je morala Adriena v zapor.

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 7. — Založnik: Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17.

Hranilnica in posojilnica v Glinjah, r. z. z. n. o. z.

Vabilo

na 51. redni letni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 25. februarja 1940 ob 1/23. uri pop. v posojilniških prostorih pri Cingelcu na Trati.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora.
2. Poročila načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka in bilance za leto 1939.
4. Razni nasveti.

Vse zadrušnike vabi

(4) Načelstvo.

Prodaj

bencin motor, 4 PS; cena RM 250.—, Paul Kuchling, Piskertschach, pošta St. Kanzian i. J. (5)

Slov. kult.-društvo „Danica“ v št. Vidu, vabi na igro

„Ubogi Samci“

katero priredi 25. februarja ob 3. uri pop. pri Voglu v št. Primožu. Sodeluje moški pevski zbor. Na nedolžno šalo-igro, ki je morala biti dvakrat preložena, vabi odbor. (6)